

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/225/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8712209491
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8712209491.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobca: EOS KSI Slovensko, s.r.o. Bratislava, Údernícka 5, IČO: 35724803, pr. zast. Tomáš Kušnir, s.r.o. Bratislava, Údernícka 5, proti žalovanej: Q. A., bytom Y., O. XXXX/X, zast. opatrovníkom JUDr. R. I., vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Bardejov, za účasti vedľajších účastníkov Združenie bratislavských spotrebiteľov, Bratislava, Stavbarská 60, IČO: 30790735, zast. JUDr. PaedDr. Ivanom Pecníkom, PhD, advokátom AK Bratislava, Karloveská 3154/32 a Združením na ochranu občana spotrebiteľa HOOS so sídlom Prešov, Važecká 16, IČO:42176778, zast. JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom AK Stropkov, SNP 7, o zaplatenie 2.473,92 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 20C/350/2012-98 zo dňa 07.04.2015 takto jednohlasne

rozhodol:

Z r u š u j e sa rozsudok a vec sa v r a c i a prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Poprad (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že žalobu zamietol.

Pri posudzovaní žaloby prvostupňový súd vychádzal zo skutkových zistení, podľa ktorých:

1) Dňa 08.02. 2008 predchodca žalobcu uzavrel so žalovanou zmluvu o úvere č. XXX XX XX XX, z ktorej obsahu vyplýva, že žalovanej bol poskytnutý úver, ktorý sa zaviazala splácať formou pravidelných mesačných splátok vo výške 143,92 Eur. Ďalej mal za preukázané, že došlo k zosplateniu úveru zo strany pôvodného veriteľa z dôvodu, že si žalovaná neplnila dohodnuté podmienky zmluvy.

2) K postúpeniu pohľadávky pôvodného veriteľa na žalobcu došlo na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej dňa 23. 09. 2009 medzi pôvodným veriteľom a súčasným žalobcom.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobcu je premlčaný s odôvodnením, že pôvodný veriteľ určil okamih splatnosti dlhu dňom 12. 08. 2009. Poukázal na to, že žalobca mal právo požadovať od žalovanej bezdôvodné obohatenie vo výške rozdielu teda vo výške 1.338,11 Eur a to úspešne v lehote dvoch rokov od okamihu vzniku bezdôvodného obohatenia, t. j. do 11. 08. 2011. Návrh bol podaný 13. 07. 2012 a tak vznesenú námietku premlčania považoval za oprávnenú.

Poukázal na ustanovenia § 100 ods. 1, ods. 2, § 101, § 107 a § 451 Občianskeho zákonníka.

O trovách konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrhu vyhovel a uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania, ako aj trovy prvostupňového konania.

V odvolaní poukázal na to, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Prvostupňový súd rozhodol o tom, že pohľadávka je premlčaná a zmluvne dohodnutý inštitút zosplatnenia úveru právnou konštrukciou považoval za odstúpenie od zmluvy. Odvolateľ sa s týmto názorom sa nestotožňuje. Poukázal na to, že vo veci sa jedná o inštitút zosplatnenia, ktorý nie je totožný s odstúpením od zmluvy. Poznamenal, že tento právny vzťah bez ohľadu na jeho účastníkov sa spravuje Obchodným zákonníkom a tak prichádza do úvahy premlčacia doba v trvaní štyroch rokov.

Žalovaná a vedľajší účastník na strane žalovanej sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktorému predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p. a zistil, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie a ani na zmenu napadnutého rozsudku (§ 219, § 220 O.s.p.).

Odvolateľ v podanom odvolaní namieta, že prvostupňový súd prejednávajúcu vec nesprávne právne posúdil, ak uzavrel, že v prejednávanej veci došlo k premlčaniu uplatneného nároku. Odvolacím dôvodom podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. je nesprávne právne posúdenie.

Nesprávnym právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnú normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis než ktorý mal použiť alebo ak síce použil správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

Záver prvostupňového súdu o premlčaní uplatneného nároku v dôsledku zosplatnenia úveru dňa 12.08.2009 pôvodným veriteľom s aplikáciou dvojročnej premlčacej doby je nesprávny. Z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že v danej právnej veci bol medzi predchodcom žalobcu a žalovanou dojednaný úver, ktorého splátky boli splatné vždy k 4. dňu v mesiaci. Zmluva o úvere bola uzavretá dňa 08.02.2008. Žalovaná mala vrátiť úver mesačnými splátkami v trvaní 72 mesiacov. K zosplatneniu úveru malo dôjsť ku dňu, keď je v platobnej histórii uvedená položka „Zrieknutie sa budúceho poplatku za vedenie účtu“ (č.l. 2, 13) teda 12.08.2009. Žaloba bola podaná dňa 13.07.2012.

Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, (ďalej len OZ), ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

V zmysle § 103 OZ platí, že ak sa pre neplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh, začne plynúť premlčacia doba zostávajúceho dlhu odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

Mimoriadna splatnosť úveru nastáva v prípade, ak dlžník jednostranne porušil podmienky, za ktorých mu bol poskytnutý úver. V takomto prípade je dlžník povinný veriteľovi splatiť úver v termíne stanovenom veriteľom v celej výške. Podmienky vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru sú stanovené v zmluve o poskytnutí úveru a v obchodných podmienkach. Najčastejším dôvodom na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru je omeškanie so splácaním splátok úveru, alebo neschopnosť úver splácať (tzv. de fault). Odvolací súd prisvedčuje žalobcovi, že je potrebné dôsledne rozlišovať medzi vyhlásením mimoriadnej splatnosti a odstúpením od zmluvy, najmä čo sa týka ich odlišných právnych následkov. V prípade odstúpenia od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje a plnenie poskytnuté pred zrušením zmluvy sa považuje za bezdôvodné obohatenie podľa § 451 a nasl. Obč. zákonníka. Zmyslom a dôsledkom vyhlásenia mimoriadnej splatnosti (zosplatnenia úveru) je to, že splátky, ktoré boli pôvodne dohodnuté s konkrétnou splatnosťou v budúcnosti sa v dôsledku tohto inštitútu stanú splatnými už skôr. Vyhlásením mimoriadnej splatnosti začína plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky pre splátky, ktorých splatnosť ešte nenastala. Ustálenie, či došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti dlhu, alebo k odstúpeniu od zmluvy má relevanciu vo vzťahu k začiatku plynutia premlčacej doby.

Záver prvostupňového súdu o tom, že v prejednávanej veci došlo k premlčaniu uplatneného nároku len s posúdením toho, že nárok je premlčaný z dôvodu aplikácie premlčacej doby podľa § 107 OZ nie je správny. Vzhľadom na nesprávny právny záver prvostupňového súdu odvolací súd pristúpil k zrušeniu

napadnutého rozsudku v súlade s ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Úlohou prvostupňového súdu bude opätovne posúdiť nárok žalobcu. Jeho povinnosťou bude svoje rozhodnutie odôvodniť tak, aby bolo v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p.

Musí sa v prvom rade vyrovnáť s otázkou zosplatnenia úveru pôvodným veriteľom, či pôvodný veriteľ pristúpil k zosplatneniu v súlade so zmluvou o úvere, a či skutočne došlo k zosplatneniu úveru. Následne pristúpi k posúdeniu vznesenej námietky premlčania v súlade s ustanoveniami § 100, § 101, § 103 Občianskeho zákonníka. Posúdi premlčanie jednotlivých splátok, ktorých splatnosť nastala pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti a premlčanie splátok, ktorých zročnosť nastala momentom vyhlásenia mimoriadnej splatnosti. Pri posudzovaní premlčania v súlade s výkladom ustanovenia § 103 OZ je nutné vychádzať z toho, že vo vzťahu k tej časti celého nesplneného záväzku, ohľadne ktorej premlčacia doba čiastkových plnení ešte plynúť nezačala beží „nová“ premlčacia doba. V prípade prijatia záveru o zosplatnení úveru bude povinnosťou prvostupňového súdu presne zistiť, s ktorými splátkami a v akej výške bola žalovaná ku dňu „zosplatnenia“ v omeškaní, presne určiť poslednú splátku pred „zosplatnením“ a jej splatnosť a následne posúdiť premlčanie splátok úveru, splatných pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti celého zvyšku dlhu.

Následne v prípade, že nárok nie je premlčaný, prípadne jeho časť, vyrovná sa s námietkami o tom, že poskytnutý úver má sa posudzovať ako úver bez poplatkov a bezúročný v zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 258/ 2001 Z. z.

Odvolací súd poznamenáva, že aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka v danej veci je správna. Je nepochybné, že v danej veci, kedy sa navrhovateľ domáha zaplataenia dlhu odporcu z úverového vzťahu vzniknutého zmluvou o úvere, sa jedná o tzv. absolútny obchod v zmysle § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka. Na druhej strane je však záväzkový vzťah medzi účastníkmi vzťahom spotrebiteľským, keď bol založený spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou medzi právnym predchodcom žalobcu ako dodávateľa pri jeho podnikateľskej činnosti a žalovanou ako fyzickou osobou, ktorá nekonala v rámci podnikania, povolania, či svojho zamestnania. Práve na tento charakter záväzkového vzťahu medzi účastníkmi ako vzťahu spotrebiteľského treba brať prednostne zreteľ pri posudzovaní aj otázky premlčania práv z tohto záväzkového vzťahu a žalovanej ako spotrebiteľovi treba poskytnúť zvýšenú právnu ochranu a to aj tým, že sa majú aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre žalovanú ako spotrebiteľa priaznivejšie. Úverový vzťah medzi účastníkmi nie je vzťahom medzi dvomi podnikateľmi, ale vzťahom medzi podnikateľom a nepodnikateľom, spotrebiteľom, pričom takéto spotrebiteľské vzťahy sú primárne upravené ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

V tomto zmysle potom platí, že podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Je náležité a plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, že v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva je dôvodné aplikovať právnu úpravu o občianskych právach a nie podnikateľské právo. S účinnosťou zákona č. 150/2004 Z. z. (01. 01. 2004) došlo k zásadnej zmene spotrebiteľského práva. Nevýhodnejšie zmluvné klauzuly oproti zneniu občianskeho zákonníka sa dostali do rozporu s novým ustanovením § 54 ods. 1 „spotrebiteľovi sa ani inak nesmie zhoršiť jeho postavenie“.

Odvolací súd nie je zástancom kasačných rozhodnutí v prípadoch tzv. nevyhnutného dvojinštančného posúdenia nároku a nemyslí si ani, že princíp dvojinštančnosti je ústavným princípom, keďže v ústave o dvojinštančnosti niet zmienky (porov. nález Ústavného soudu ČR sp. zn. I. ÚS 777/07, ze dne 31. 07. 2008).

No zdá sa, že judikatúra najvyššieho súdu v otázke tzv. zmeňujúcich rozsudkov je konštantná. Z odôvodnenia rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo 302/2008 z 30. júla 2009:

„Ak odvolací súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa, mal správne rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinštančnosti občianskeho

súdneho konania, odvolací súd mohol učiniť zadosť iba kasačným rozhodnutím. Tým, že odvolací súd tak nepostupoval, znemožnil účastníkom realizáciu ich procesných práv, lebo im odoprel možnosť prieskumu správnosti nových, prípadne z pohľadu súdu prvého stupňa dosiaľ bezvýznamných, avšak z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom, však rozhodujúcich skutkových zistení.“

Vo vzťahu k zisťovaniu skutkového stavu je výstižným „české“ rozhodnutie (C. H. Beck č. C 201/2001), citované takmer vo všetkých „slovenských“ komentároch k Občianskemu súdnemu poriadku:

„Je- li ke správne rozhodnutí o věci samé zapotřebí podstatných (pro rozhodnutí zásadně významných) skutkových zjištění, která neučinil soud prvního stupně, popřípadě která tento soud učinil, ale vzhledem k nesprávnému právnímu názoru, který zaujal, na nich své rozhodnutí nezaložil, nejsou podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně; odvolací soud proto rozhodnutí zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení.“

Zároveň takýto postup, podľa NS SR (napr. rozhodnutie sp. zn. 3Cdo 40/2009 z 05.novembra 2009), je zodpovedajúci princípu dvojinštančnosti: „Pri viazanosti súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu zostáva dvojinštančnosť zachovaná, nakoľko účastník má po opätovnom rozhodnutí súdu prvého stupňa (po zrušení a vrátení jeho predchádzajúceho rozhodnutia) možnosť znovu ho napadnúť riadnym opravným prostriedkom na inštančne vyššom súde. Skutočnosť, že súd prvého stupňa je po zrušení a vrátení svojho predchádzajúceho rozhodnutia viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, je daná priamo zákonom (§ 226 O.s.p.), preto nemôže zakladať vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (R. Urban; www.otvorenepravo.sk).

V novom konaní rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods.3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.